

ФОРМУВАННЯ ГОТОВНОСТІ КЕРІВНИКА ДО ПОПЕРЕДЖЕННЯ ВИНИКНЕННЯ КОНФЛІКТІВ У ШКОЛІ

*Берданова В.І.
Полтава, Україна*

У час економічної нестабільності, політичних розбіжностей, воєнних конфліктів, соціальної нерівності, реформування та модернізації вітчизняної системи освіти особливого значення набуває проблема конфліктів у педагогічному колективі. Навчально-виховне середовище навчальних закладів характеризується високою конфліктогенністю, а переважна більшість педагогів при цьому не мають ні достатніх знань, а ні умінь попереджувати та конструктивно розв'язувати їх. Це обумовлює загрозу зниження ефективності всього навчально-виховного процесу та, зокрема, рівня якості освітніх послуг навчального закладу. Наукове вирішення проблеми профілактики конфліктів серед педагогів навчальних закладів має важливе практичне значення для завчасного прогнозування потенційних конфліктних ситуацій та професійного управління ними. Шкільні колективи характеризуються високим рівнем конфліктогенності, де здійснюється складна система взаємодії між суб'єктами освітньої діяльності та ще й в умовах нестабільності. Нові переживання й уподобання, набуття життєвого досвіду, поява специфічних інтересів – все це може сприяти загостренню взаємостосунків у педагогічному процесі. Дослідники вказують на такі основні ланки, у яких за різних умов можуть виникати конфлікти: «учитель – учень», «учитель – учитель», «учитель – адміністратор», «учень – учень», «учень – батьки», «учитель – батьки учня». Конфлікти сприймаються суб'єктами як неминуче явище шкільного життя, з яким необхідно не тільки рахуватися, але й активно впливати на нього з метою запобігання негативних наслідків. Однак, характер взаємних конфліктних протистоянь свідчить про те, що педагоги загальноосвітньої школи не володіють, в достатній мірі, ефективними практичними способами управління конфліктами, тому відповідальність за збалансоване освітнє середовище лягає на керівника. Відтак, невід'ємною ознакою професіоналізму керівника стає належний рівень готовності до попередження і розв'язування професійних конфліктів з урахуванням особливостей закладів освіти.

Ще А.С. Макаренко говорив про головні напрями організації колективу, які містять у собі різноманітні аспекти діяльності та багатосторонній вплив на особистість вихованця (учня). Уповноважені колективу повинні домагатися всебічного підвищення його політичного і культурного рівня, регулювати товариські взаємини, привчати дітей розв'язувати конфлікти без сварок і бійок, рішуче боротися з найменшими спробами насильства старших або більш сильних над молодшими і слабшими. Вчитель, вихователь, як і в цілому колектив вихователів, має виступати не керівником, диктатором шкільного буття, а спільником, до якого учні не готуються, а живуть повноцінним життям. У своїй роботі «Методика організації виховного процесу»

А.С. Макаренко визначає педагога бойовим товаришем вихованців, який бореться разом з ними і, попереду них, за всі ідеали першокласного закладу. А.С. Макаренко стояв на тому, щоб спілкування педагогів і учнів базувалося на дружніх взаєминах, повазі вчителя до особистості учня, вірі в його сили і можливості. По суті він усебічно розробив і практично реалізував принцип співробітництва.

Сьогодні у вітчизняній соціальній психології актуального значення набувають дослідження різноманітних видів конфліктів та шляхів їх подолання та попередження (О.Я. Анцупов, А.М. Бандурка, Ф.М. Бородін, І.В. Ващенко, Н.В. Грішина, О.А. Донченко, Н.М. Коряк, Г.В. Ложкін, Л.А. Петровська, М.І. Пірен, Н.І. Порякель, О.І. Шипілов, Г. Аксьонова, І. Бех, Є. Бондаревська, Н. Боритко, С. Вершловський, В. Войтко, О. Гонєєв). Різні галузі педагогічної та психологічної науки останнім часом проявляють великий інтерес до вивчення проблеми конфліктів, задля попередження їх виникнення у школі та конструктивного їх вирішення, якщо вони вже виникли.

Список використаних джерел:

1. Гриньова М.В. Менеджмент в освіті. Навчально-методичний посібник / М.В. Гриньова, О.Г. Штепа. – Полт. нац. пед. ун-т імені В.Г. Короленка. – Полтава: ЮЦ ПДПУ, 2008. – 173 с.
2. Дубяга А. Конфлікти у шкільному середовищі / А. Дубяга // Психолог. – 2009. – № 48. – С. 3–5.
3. Журавлев А.И. Основы педагогической конфликтологии: [учебник] / А.И. Журавлев. – М.: Роспедагенство, 1995. – 184 с.
4. Конфліктологія : навч. посіб. / П.С. Прибутько, Р.В. Михайленко, Л.М. Дубчак, М.М. Роговенко ; М-во освіти і науки України, Київ. нац. ун-т внутр. справ. – К. : КНТ, 2010. – 131 с.
5. Конфліктологія: навч. посібник / Л.М. Ємельяненко, В.М. Петюх, Л.В. Торгова, А.М. Гриненко. За заг. ред. В.М. Петюха, Л.В. Торгової ; Київськ. нац. екон. ун-т. – К. : КНЕУ, 2005. – 315 с.

ОСОБЛИВОСТІ РИНКУ ОСВІТНІХ ПОСЛУГ УКРАЇНИ

*Большая О.В.
Полтава, Україна*

Сучасні зміни, що відбуваються в глобальній економіці розпочали епоху «нової економіки» або «економіки знань», яка розвивається в інформаційному суспільстві та базується на інтеграції знань та залученні інтелектуального капіталу, розвиток та становлення сучасної економічної інфраструктури у якій переважають нематеріальні активи.

Нова економіка – це сучасна економічна інфраструктура, що характеризується переважанням нематеріальних активів (знань, послуг) над матеріальними. Іншими словами, це економіка знань, нових інформаційних технологій, нових бізнес-процесів, що забезпечують конкурентоспроможність